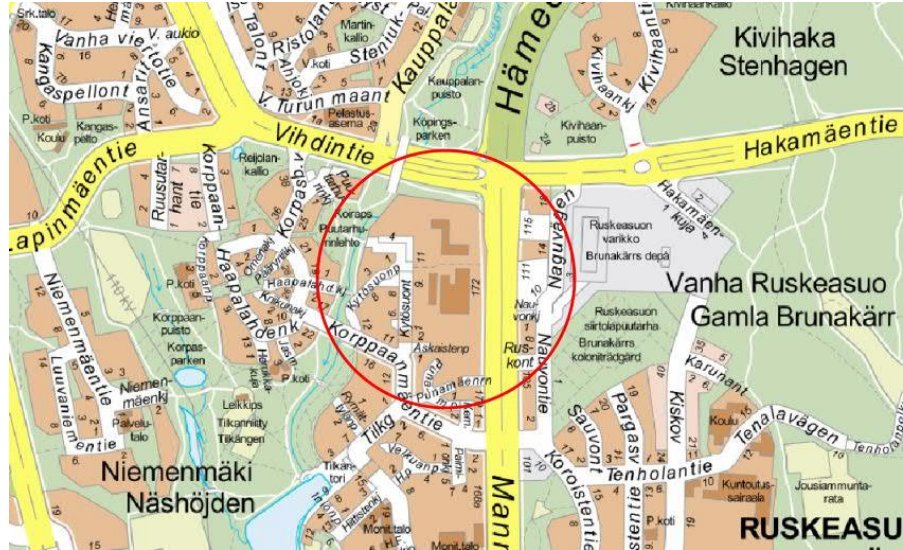

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Huopalahdenportti (Mannerheimintie 172) asemakaavan muutos (nro 12591)

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot asemakaavan muutoksen (kaavaratkaisu) valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

Mielipiteen tai muistutuksen esittäjät on tarvittaessa ilmaistu koodein, kun kyseessä on yksityishenkilö. Koska henkilötietojen ja henkilörekisterin esittämistä avoimessa verkossa rajoittavat henkilötietolaki ja laki viranomaistoiminnan julkisuudesta, ei koodien selitystä yksityishenkilöiden osalta ole julkaistu vuorovaikutusraportin internet-versiossa. Koodien selitys on nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa.

LIITTEET

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä, keskustelutilaisuuden muistio 27.11.2013

Alustavien viitesuunnitelmien arviointi-tilaisuuden muistiot 8.1.2014, 4 kpl

Viitesuunnitelmien verkkokeskustelun yhteenveto kevät 2014, muistio
16.3.2015

Kaavaluonnosta koskevan asukastilaisuuden muistio 9.6.2015

Kaavaluonnosta koskevan verkkokeskustelun yhteenveto kevät-kesä
2015, muistio 26.6.2015

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2013 tontin omistajan hakemuksesta
- suunnittelusta on tiedotettu vuoden 2014, 2015 ja 2018 kaavoituskatsauksessa

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 21.11.–16.12.2013
- asukastilaisuus oli Pikku Huopalahden asukastalolla 27.11.2013
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat ja Helsingin Uutiset-lehdessä
- OAS:sta ja muusta aineistosta esitettiin mielipiteitä
- viitesuunnitelmista järjestettiin työpaja-tyyppinen keskustelu- ja arviointitilaisuus Infokeskus Laiturin tiloissa 8.1.2014
- viitesuunnitelmat olivat nähtävillä kaupunkisuunnitteluviraston verkkosivuilla ja Pikku Huopalahden asukastalolla 12.5.–6.6.2014 ja viitesuunnitelmista järjestettiin verkkokeskustelu
- suunnitelmien nähtävilläolosta ja siihen liittyvistä tilaisuuksista ilmoitettiin osallisille kirjeitse ja uutiskirjeellä, jonka halukkaat saivat tilata sähköpostiinsa verkosta tai OAS-tilaisuudessa
- kaavan valmistelijat olivat tavattavissa Pikku Huopalahden asukastalolla 15.5.2014

Luonnos

- luonnosvaiheen aineisto oli nähtävillä 9.5.–11.6.2015
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat, Helsingin Uutiset-lehdessä ja uutiskirjeellä
- luonnos oli nähtävillä Pikku Huopalahden asukastalolla, kaupungintalolla, kaupungin info- ja näyttelytila Laiturilla 19.5.–11.6.2015 sekä verkossa. Luonnoksesta järjestettiin verkkokeskustelu
- kaavan valmistelijat olivat tavattavissa Pikku Huopalahden asukastalolla 4.6.2015
- luonnosvaiheen aineistosta esitettiin mielipiteitä
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastattiin vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat
- kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi kaavaluonnoksen 8.3.2016

Ehdotus

- kaavaehdotus esitellään lautakunnalle
- kaavaehdotuksen julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla www.hel.fi/kaavakuulutukset
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- muistutukset ja lausunnot käsitellään lautakunnassa

Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymispäätöksestä voi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä alueesta tehtävien konsulttitöiden työohjelmatiivistelmän nähtävilläolo 21.11.–16.12.2013

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan liittyen saatiin 7 viranomaiskannanottoa. Sosiaali- ja terveysvirasto edellytti, että kaavamuutoksen aikatauluista tiedotetaan säännöllisesti, jotta virasto voi suunnitella kiinteistöissä sijaitsevien toimintojensa sijoittamista muualle riittävän ajoissa ennen rakennusten purkamista. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän kannanotto kohdistui vesihuollon tilavarauksiin sekä ilmansaasteille altistumisen minimointiin. Ympäristökeskuksen kannanotossa pyydettiin ottamaan suunnittelussa huomioon ilmanlaatu- ja meluhaitat, hulevesien hallinta ja tulvariski sekä pilaantuneet maa-ainekset. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunnossa otettiin kantaa alueelle laadittuun liikenneselvitykseen ja todettiin kaavamuutoksen tukevan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2011:n kärkitavoitteiden toteuttamista. HSL piti tärkeänä myös laadukkaiden pyöräily- ja kävely-yhteyksien suunnittelua sekä Mannerheimintien joukkoliikenteen sujuvuutta uuden liittymän rakentamisen jälkeen. Museovirasto otti kantaa Ruskeasuon kampuksen klinikkarakennusten säilymismahdollisuuksiin. Opetusvirasto totesi, että alueen opetustilojen riittävyys on varmistettava yhdessä opetustoimen kanssa.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä työohjelmatiivistelmää koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä. Kannanotoissa mainittuja asioita selvitetty edelleen ja suunnitelmia muokattu tarpeen mukaan.

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helen Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto ja ilmansuojelu
 - Museovirasto
 - opetusvirasto
 - rakennusvirasto
 - sosiaali- ja terveysvirasto
 - ympäristökeskus
-

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Muita virastoja ja viranomaisille on pidetty kirjeitse ajan tasalla kaavoituksen etenemisestä. Muiden viranomaisten kanssa on myös neuvoteltu kokouksissa tai puhelimitse.

Opetustilojen riittävyys alueella on selvitetty yhdessä opetusviraston kanssa ja todettu, ettei alueelle ole tarpeen osoittaa uutta koulutonttia.

Seuraavia asioita koskeviin kannanottoihin on vastattu jäljempänä kaavaluonnos -kohdassa aihepiireittäin:

- vesihuolto
- ilmanlaatu
- meluntorjunta
- pilaantuneet maat
- olemassa olevien rakennusten purkaminen
- muinaismuistolain alaiset 1. maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet
- joukkoliikenne, jalankulu- ja pyöräily-yhteydet

Yhteenveto mielipiteistä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä työohjelmatiivistelmää koskevia mielipidekirjeitä saapui 7 kpl (Mi1–Mi7). Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa ja puhelimitse.

Mielipiteet kohdistuivat etupäässä alueen palvelutason parantamiseen ja elävöittämiseen sekä alueelle sopivaan rakentamiseen. Arkkitehtuurista toivottiin värikästä ja pikkuhuopalahtelaista ja alueesta viihtyisää. Lisäksi tuotiin esille Haaganpuron tulva-alttius. Olemassa olevien rakennusten säilyttämisen suhteen mielipiteet jakoutuivat säilyttämisen ja purkamisen kannattamiseen. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että alue tulee rakentaa tehokkaasti, mutta katsottiin myös, ettei rakentaminen saa olla liian korkeaa. Uuden kadun toivottiin olevan sellainen, ettei se houkuttele läpiajoo. Kevyen liikenteen yhteyksien parantamista Haagan suuntaan toivottiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä mahdollisuuksien mukaan alueen kokonaissuunnitelmassa ja yksittäisissä kaavamääräyksissä.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Alueen palvelut ja olemassa olevien liiketilojen käyttötarkoituks muutokset

Alueen palvelut ovat heikentyneet, mm. postia ei enää ole ja päivittäistavarakauppa väistyi Omasairaalan tieltä. Käyttötarkoituksmuutoksilla ei saa heikentää alueen palveluja.

Vastine

Kaavoituksella on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa palvelujen pysymiseen. Kaavalla luodaan mahdollisuuksia toimintojen sijoittumiseen. Viime kädessä on palvelun tarjoajan päätös mihin palvelut sijoittuvat, missä ne pysyvät tai poistuvat. Kaavojen liiketilamääräyksissä ei yleensä eritellä minkä tyyppistä liiketilaa kaava mahdollistaa. Liiketilojen käyttötarkoituksimuutoksia asuinkäyttöön Pikku Huopalahdessa ei ole tehty. Tekeillä olevalla kaavamutoksella pitäisi palvelujen sijoittumisen kannalta olla alueeseen positiivinen vaikutus, koska uudet asukkaat tuovat lisäkysyntää palveluille ja houkuttelevat siten niitä sijoittumaan Pikku Huopalahteen. Alueelle osoitetaan uutta liiketilaa noin 7 100 kerrosalaneliömetriä alueesta teetetyin kaupallisen selvityksen mukaisesti. Liiketilamäärään sisältyy kortteliin 16742 suunnitellun noin 2 000 k-m²:n päivittäistavarakaupan tilavaraus. Alueelle tulee uusi päiväkotikiitos noin 120 lapselle.

Olemassa olevien rakennusten säilyttäminen tai purkaminen

Rakennusten säilyttämisestä esiintyi täysin vastakkaisia mielipiteitä. Esitettiin että nykyiset rakennukset tulee purkaa, koska ne sijaitsevat keskellä aluetta ja estävät tehokkaan rakentamisen. Toisaalta nykyisiä rakennuksia pidettiin arvokkaina ja niiden arkkitehtuuria onnistuneena ja toivottiin rakennuksille uutta käyttöä.

Vastine

Alueen rakennuskannalle ei ole löydetty nykyisen käyttötarkoituksen sijaan muuta taloudellisesti kannattavaa käyttöä. Rakennusten muuttamista asuinnoiksi tutkittiin, mutta opetustoimintaan suunnitellut talot soveltuivat huonosti asumiseen ja olisivat siinä käytössä olleet tehottomia ja vaatineet kalliita muutoksia. Rakennukset sijaitsevat myös keskellä suunnittelualuetta ja niiden säilyttäminen estäisi siten merkittävästi uutta maankäyttöä. Nykyiset rakennukset tullaan purkamaan. Museovirasto ei vastusta rakennusten purkamista.

Haaganpuron tulva-alttius

Haaganpuron virtauma on heikentynyt ja sateet aiheuttavat tulvimista, joka uhkaa rakennusten perustuksia ja kellaritiloja. Matala merenlahti kaipaa ruoppausta.

Vastine

Rakennusvirasto teettää parhaillaan selvitystä koko Haaganpuron valuma-alueen nykytilanteesta ja valmisteilla olevan uuden yleiskaavan mukaisen rakentamisen vaikutuksista. Selvityksessä esitetään toimenpiteet, jolla tulviminen voidaan jatkossa estää. Jotta uuden alueen tuot-

tamat hulevedet eivät aiheuttaisi lisää kuormitusta Haaganpuron tilanteeseen. kaavaluonnoksessa on myös määräyksiä hulevesien käsitteystä.

Yhteys Haagaan uuden rampin kautta

Mielipiteessä toivottiin uutta jalankulkuyhteysramppia alueen suunnasta Vihdintien ylittävälle kevyen liikenteen sillalle.

Vastine

Uudesta yhteydestä Vihdintien ylittävälle sillalle keskusteltiin suunnittelukokouksessa, mutta sen rakentaminen todettiin vaikeaksi ja kalliiksi huonon maaperän, korkeuseron ja mahdollisen uuden sillan kanssa risteävän Haaganpuron vuoksi.

Alikulku Vihdintien ali Kauppalanpuistoon

Toivottiin uutta alikulkua Vihdintien ali Kauppalan puistoon.

Vastine

Alikulun rakentaminen olisi hyvin kallista, koska alitusmatka on pitkä ja alikulku jouduttaisiin viemään syvällä pohjaveden alapuolelle risteävien putkilinjojen vuoksi. Vihdintie ylittävä ylikulkusilta on rakennettu palvelemaan turvallista ylitystä.

Autopaikkojen sijoittaminen ja kalliopysäköintimahdollisuuden tutkiminen

Esitettiin, että autopaikat tulisi sijoittaa kalliopysäköintitiloihin, koska se mahdollistaisi tehokkaan rakentamisen.

Vastine

Kalliopysäköinnistä teetettiin erillinen selvitys. Kalliopysäköinti osoittautui huomattavan kalliiksi pysäköintiratkaisuksi autopaikkaa kohti. Lisäksi koska kalliopysäköinti pitäisi rakentaa kerralla ja etupainotteisesti, se lisää kalliopysäköinnin kustannuksia. Kaavaluonnoksessa esitettyä pääasiassa pihakansien alaista pysäköintiä on mahdollista rakentaa kortteli kerrallaan sitä mukaa, kun pysäköintipaikoille on tarvetta.

Rakentamistehokkuus

Mielipiteissä toivottiin, että alue rakennettaisiin tehokkaasti, jotta uudet asukkaat houkuttelisivat alueelle palveluidentarjoajia ja Helsinkiin saataisiin runsaasti lisää kaivattuja asuntoja.

Vastine

Suunnitelmassa on tasapainoiltu tehokkaan, mutta kuitenkin viihtyisän ja riittävän valoisan korttelirakenteen rajoissa ja pyritty löytämään kaikin puolin toimiva kokonaisuus. Alue tulee olemaan tehokkaammin rakennettu kuin muu osa Pikku Huopalahtea. Rakentaminen on tehokkainta ja korkeinta Mannerheimintien ja Vihdintien varressa ja madaltuu ja sopeutuu olemassa olevaan asuinalueeseen päin mentäessä.

Läpiajon epähoukuttelevuus

Mielipiteissä painotettiin sitä, että alueelle rakennettavasta uudesta kadusta ei saa muodostua oikaisemiseen ja läpiajoon houkuttelevaa uutta reittiä.

Vastine

Suunnitelman mukainen mutkitteleva ja pienimittakaavainen katu ei houkuttele turhaan läpiajoon. Kaavassa katu on merkitty hidaskaduksi.

Arkkitehtuuri ja alueen viihtyisyys

Alueelle toivottiin elävää katukuvaa ja pikkuhuopalahtelaista värikkyyttä ja pikku kylän tuntua. Luonnonympäristöä toivottiin myös säilytettävän.

Vastine

Alueen kokonaisilmeeseen tulee pikkuhuopalahtelaista elävyyttä ja leikkimielisyyttä suunnitelman tilarakenteen myötä. Alueen sisällä oleva Kaarinankatu on mutkitteleva ja katunäkymät päättyvät pieniin aukioihin sekä aukoiden yhteydessä oleviin pistetaloihin ja ympäristöstä esiin nouseviin julkisivuihin. Viisikulmaisten kortteleiden rakennuskorkeudet ja rakennustyytit vaihtelevat. Rakennusten väryksestä ei vielä luonnosvaiheessa ole annettu tarkkoja määräyksiä. Ideat ja mahdolliset määräykset arkkitehtuurin tarkemmasta määrittelystä syntynevät ennen kaavaehdotusta tehtävien korttelikohtaisten jatkosuunnitelmien myötä. Luonnonympäristöä pyritään säästämään mahdollisimman paljon siellä, missä se viitesuunnitelman mukaan on mahdollista, esimerkiksi Punamäenlehdossa. Toisen mahdollisimman luonnontilaisena säilytettävän, suunnittelualueen luoteisosassa sijaitsevan Haaganpuronlehdon on tarkoitus toimia alueen hulevesiä viivyttävänä kosteikkona. Alueen kaupunkiluonnon biodiversiteettiä on mahdollista lisätä viherrakentamalla kortteleiden pihat, viherkannet ja -katot monipuolisiksi.

Terassitalon säilyminen alueen maamerkinä

Terassitalo on alueen merkittävä maamerkki ja sen tulee säilyttää asemansa.

Vastine

Terassitalo säilyy edelleen alueen korkeimpana rakennuksena. Mannerheimintien varren uudet rakennukset mataloituvat terassitaloa kohti ja sijoittuvat maastossa alemmaksi. Eteläisimmän uuden korttelin ja terassitalon väliin jää myös Punamäenlehdon metsikkö. Mannerheimintien katunäkymässä talo ei jatkossa näy yhtä paljon kuin tällä hetkellä. Esim. jalankulkijan perspektiivissä matalampikin rakennus voi peittää näkymän terassitaloon. Tilkantorin suunnasta talo säilyttää sille nimenomaisesti suunnitellun maamerkin aseman.

Asuntojen hallintamuoto ja hintataso

Alueelle toivottiin monen tyyppistä asumista: opiskelija-asuntoja, vuokrataloja, hitas-asuntoja. Mielipiteissä vierastettiin ajatusta luksusasumisesta.

Vastine

Maanomistajien ja kaupungin välisessä maankäyttösopimuksessa tultaneen ohjaamaan alueen asuntojen hallintamuotoja. Todennäköisesti edellytetään asuntorakentamista ohjaavan maankäytön ja asumisohjelman linjauksia. Kaavaratkaisuissa pyritään mahdollistamaan kohtuuhintainen asuntorakentaminen. Myytävien ns. normaalien omistusasuntojen hintataso muodostuu alueen yleisestä hintatasosta eikä kaupungilla ole mahdollisuutta siihen vaikuttaa. Käytäntö on osoittanut edulliset kaavaratkaisut tai rakentamiskustannukset eivät välttämättä siirry edullisiksi asuntojen myyntihinnoiksi.

Tilkantori

Mielipiteissä otettiin kantaa myös Tilkantorin alueeseen, joka sinällään ei liity kaava-alueeseen. Torialueen väliaikainen käyttö on hinnoiteltu liian kalliiksi ja pysäköintijärjestelyt alueella eivät toimi.

Vastine

Mielipide on toimitettu edelleen rakennusvirastoon ja alueen liikennesuunnittelijalle.

Alustavien viitesuunnitelmien kommentointi työpajassa 8.1.2014

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan liittyvässä tilaisuudessa kiinnostuneet saivat ilmoittautua viitesuunnitelmia kommentoivaan ryhmään. Tammikuussa noin 20 henkilön ryhmä, jossa oli suunnittelualueen lähinaapureita, pikkuhuopalahtelaisia asukkaita sekä kaupunkisuunnittelusta yleisemmin kiinnostuneita kaupunkilaisia, kokoontui Laiturille keskustelemaan ja antamaan palautetta kolmesta alustavasta viitesuunnitelmasta sekä Urban Helsinki -ryhmän suunnitelmasta. Illan aikana kommentoiva ryhmä tutustui kuhunkin suunnitelmaan ja arvioi mitkä

asiat oli kussakin otettu hyvin huomioon ja mihin seikkoihin tulisi jatko-suunnittelussa kiinnittää enemmän huomiota. Keskeisimpinä aiheina keskustelussa ja annetuissa vastauksissa oli rakentamisen määrä, päivittäistavarakaupan ja muiden palvelujen sijainti, melulta suojautuminen ja joissain vastauksissa nykyisten rakennusten kohtalo sekä yhteydet viereisten alueiden puistoihin ja viheralueille.

Viitesuunnitelmien nähtävilläolo 12.5.–6.6.2014

Viranomaisen kannanotto

Kaupunginmuseo toteaa kannanotossaan, että alueella sijaitsee 1. maailmansodan aikainen tukikohta ja että linnoitteet ovat muinaismuistolain perusteella suojeltuja. Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä merkittyjen kohteiden lisäksi kaupunginmuseo on 23.9.2013 pidetyn maastokäynnin yhteydessä havainnut suunnittelualueen eteläosassa tykkitiien. Kaupunkisuunnitteluvirastoon toimitettiin tiedot linnoitteista. Kolmessa maankäytön suunnitelmassa ei missään ole otettu huomioon kiinteiden muinaisjäännösten sijainteja. Kaupunginmuseo vaatii kyseisten rakenteiden huomioon ottamista alueen jatkosuunnittelussa. Linnoitteiden dokumentointi täytyy suorittaa ennen tarkemman suunnittelutyön aloittamista.

Vastine kannanottoon

Muinaismuistolain alaisia 1. maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita koskevaan kannanottoon on vastattu jäljempänä kaavaluonnos -kohdassa.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 15.5.2014

Pikku Huopalahden asukastalolla oli nähtävillä kolme alueesta laadittua konsulttityötä sekä Urban Helsinki -kollektiivin mielipiteenään esittämä vaihtoehtoinen suunnitelma. Kaavan valmistelusta ja suunnitelmavaihtoehtoista keskustelemassa oli kaavoittajan sijainen, liikennesuunnittelija ja tiedottaja kaupunkisuunnitteluvirastosta. Vierailijoita tilaisuudessa kävi noin 35 henkeä.

Mikään esillä ollut vaihtoehto ei selkeästi noussut ylitse muiden. Keskusteluissa mielipiteet kohdistuivat ensisijaisesti asukkaiden puistona pitämään alueeseen ns. terassitalon pohjoispuolella. Puustoinen alue, joka todellisuudessa on rakentamaton osa hammaslääketieteellisen laitoksen tonttia, koettiin arvokkaana viheralueena, mutta toisaalta myös pelottavana ja levottomana metsikkönä. Osa Askaistenpolun asukkaista oli huolissaan näkymiensä muuttumisesta. Alueelle suunniteltu rakentaminen oli osan mielestä liian tehokasta, mutta myös suurempaa tehokkuutta odotettiin toisissa keskusteluissa. Palvelujen määrän toivottiin kasvavan. Liikenteellistä perusratkaisua oman uuden liittymän rakentamisesta Mannerheimintielle pidettiin hyvänä.

Yhteenveto verkkokeskustelusta

Viitesuunnitelmia koskevaan verkkokeskusteluun tuli yhteensä noin 50 kommenttia.

Verkkokeskustelijat suhtautuivat alueen uudisrakentamiseen lähes poikkeuksetta myönteisesti. Melkein kaikissa kommentteissa toivottiin alueesta tulevan tiivis ja tehokas. Korkeaa rakentamista toivottiin etenkin vilkkaiden liikenneväylien varrelle melumuuriksi. Esille nousi monta kertaa toive kantakaupunkimaisesta, eloisasta asuinalueesta, joka sopii vanhan Pikku Huopalahden mittakaavaan ja monimuotoiseen persoonalliseen ilmeeseen. Tehokkaasti rakennetun alueen toivottiin tuovan helpotusta Helsingin asuntojen kovaan kysyntään ja sekä mahdollistavan elävän asuinympäristön, jossa alueelle paljon toivotut palvelut ja kivijalkaliiketoiminta pysyvät vilkkaina ja elinvoimaisina. Keskustelijat toivoivat viihtyisää katumiljöötä ja sopivasti lähivirkistyspaikkoja.

Kaikki saatu palaute on luettavissa verkossa osoitteessa

https://www.ksv.hel.fi/keskustelut/aiheet/pikku_huopalahden_pohjois-osa.

Luonnosaineiston erillinen nähtävilläolo 12.5.–6.6.2015

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Luonnosaineistosta saatiin 8 kannanottoa. Kaupunginmuseon ja museoviraston kannanotot kohdistuivat alueen muinaismuistoihin ja niiden rauhoitusluokituksen poistamiseen. Kannanotoissa pidettiin toivottavana, että joitain osia 1. maailmansodan aikaisista linnoiterakenteista olisi mahdollista säilyttää ja suojella. Museovirasto totesi myös lausuneensa 25.9.2014, että Ruskeasuon klinikkarakennuksille ei ole löydettävissä realistisesti toteutettavaa, kulttuurihistorialliset arvot säilyttävää käyttötarkoituksen muutosta. Helen Oy:n kannanotossa toivottiin vuoropuhelun käynnistämistä uudenlaisesta energiahuollosta, joka perustuu ekologiseen kaukolämpöön ja kaukojäähdytykseen ja jossa rakennukset eivät ole vain energiahuollon asiakkaita vaan osa energiahuollon kokonaisuutta. Helsingin seudun liikenteen (HSL) kannanotossa painotettiin Mannerheimintien joukkoliikenteen sujuvuuden turvaamista sekä HSL:n ja KSV:n yhteistyön tärkeyttä kaavan valmisteluvaiheessa. Lisäksi HSL piti tärkeänä kävelijöiden ja pyöräilijöiden tarpeiden huomiointia jatkosuunnittelussa.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen kannanoton mukaan kaavaluonnoksessa on huomioitu hyvin sekä ilmastonmuutoksen hillinnän että siihen sopeutumisen näkökulmat. Ympäristökeskus painotti kannanotossaan kaavamuutoksen myötä katukuilumaiseksi muuttuvan Mannerheimintien melun ja ilmanlaatuhaittojen torjumista, jotta asuin ympäristön terveellisyys voidaan turvata. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) totesi kannanotossaan, että kaavoituksessa tulee selvittää uuden vesihuollon tarve sekä huomioida ole-

massa olevat vesihuoltolinjat. Lisäksi HSY otti kantaa ilmanlaadun epäpuhtauksiin ja mainitsi, ettei uudella rakentamisella tulisi luoda alueita, joilla typpidioksidin raja-arvo ylittyy.

Rakennusviraston kannanotossa esitettiin, että istutettavien puiden ja puurivien tulisi olla ohjeellisia ja sijainniltaan likimääräisiä. Lisäksi rakennusvirasto totesi uusien liikenneväylien sekä yleisten alueiden tuottavan kaupungille rakentamis-, hoito- ja ylläpitokustannuksia. Sosiaali- ja terveysviraston kannanotossa todettiin, että Ruskeasuon klinikkarakennusten tiloista ei voida luopua ennen kuin toiminnoille on löydetty korvaavat tilat.

Luonnosaineistosta saatiin kannanotot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- kaupunginmuseo
- rakennusvirasto
- sosiaali- ja terveysvirasto
- ympäristökeskus

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Vesihuolto

Vesihuoltoa ja sen tilantarpeita on selvitetty kaavan laatimisen yhteydessä ja tarvittavat uudet johtolinjat on esitetty kaavaluonnoksessa. Korttelin 16753 uusien rakennusten etäisyys päävesijohdosta on kaupunkikuvallisista ja maankäytöllisistä syistä noin 3,5 metriä. Korttelin Vihdintien puoleisiin rakennuksiin ei ole suunniteltu kellarikerrosta. Tämä helpottaa rakentamista vesihuoltolinjojen välittömässä läheisyydessä. Huleveden hallinnasta kaava-alueella on teetetty erillinen selvitys (Sito 2016). Lisäksi samaan aikaan kaavan valmistelun kanssa on ollut vireillä rakennusviraston teettämä selvitys koko Haaganpuron valuma-alueen hulevedenhallinnasta (Ramboll). Selvitys valmistuu keväällä 2016. Vesihuollon kustannusarviot tehdään vasta kaavaehdotukseen.

Ilmanlaatu

HSY laati kaava-alueen ilmanlaadusta selvityksen, joka on mukana kaava-aineistossa. Typpidioksidin pitoisuus vaihteli Mannerheimintielle rakentamisen myötä syntyvässä katukuilussa mallinnuksen oletuksista riippuen hieman vuosiraja-arvon molemmin puolin. Tehdyn selvityksen jälkeen Mannerheimintien katualuevarausta levennettiin vielä 3 metriä pikaraitiotien vaatiman tilantarpeen vuoksi. Väljempi katukuilu tuulettuu paremmin, joten tilanne on oletettavasti hieman parempi kuin mitä sel-

vityksessä oletettiin. Ilmanlaatumallinnuksen kompleksisuuden ja päästömäärien muutosten vaikean ennakoitavuuden vuoksi selvityksessä ei annettu aivan suoria ehtoja riittävän hyvän ilmanlaadun varmistamiseksi. Asiaa pohditaan vielä asemakaavaehdotuksen valmistelun yhteydessä. Mallinnus ajoitettiin vuodelle 2024, jolloin koko kaava-alue aikaisintaan lienee rakennettu. Liikenteen aiheuttamat typpidioksidipitoisuudet tulevat joka tapauksessa ajoneuvotekniikan kehittymisen myötä tulevaisuudessa laskemaan, joten jatkossa tulee harkittavaksi täytyykö asemakaavaan laittaa määräyksiä rakentamisen ajoittamisesta ja vaiheistuksesta. Ilmanlaadun kannalta olisi parasta mitä myöhemmin Mannerheimintien varren katukuilua muodostavat rakennukset rakennetaan.

Meluntorjunta

Sito Oy on laatinut alueesta melumallinnuksen, jonka perusteella kaavaluonnoksen mukaiset korttelit takaavat ulko-oleskelualueiden melutason jäämisen alle ohjearvon 55 dB. Mannerheimintien ja Vihdintien viereisille julkisivuille on annettu melumallinnuksen perusteella rakennusten ääneneristysvaatimukset.

Pilaantuneet maat

Kaava-alue on osittain entistä ns. Köyhien Stockan pienliiketoiminta-aluetta. Kaava-alueesta on teetetty kaksi selvitystä maaperän haitta-aineista, ensimmäinen 11.7.2014 ja edellisen lisäselvitys 21.8.2014. Selvityksissä todetaan maaperässä olevan ohjearvotasoa ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia. Todennäköisesti alueen maaperää täytyy puhdistaa ennen asuinkäyttöön muuttamista. Puhdistamistarpeesta on kaavamääräys.

Kaupungin alueista Kytösuontien katualueen haitta-ainepitoisuudet ovat vielä selvittämättä. Jatkosuunnittelussa tarkistetaan tutkimusten riittävyys ja täydennetään maaperän pilaantuneisuustietoja tarpeen mukaan.

Muinaismuistolain alaiset 1. maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet

Kuten kaupunginmuseon kannanotossa mainitaan, kaavamuutosalueella sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojelema ensimmäisen maailmansodan aikaisen Helsingin maalinnoituksen rakentamisen alkuvaiheen vuoteen 1914 sijoittuva tukikohta (tukikohta 1914/19 Ruskeasu). Se muodostuu kolmesta maasta, kivistä ja hiekasta tehdystä valista eri puolilla aluetta ja tielinjasta alueen eteläosassa. Museovirasto tarkkuusinventoi linnoitteet kesällä 2014 maanomistajan toimeksiantona.

7.5.2015 pidettiin Museoviraston, kaupunginmuseon, kaupunkisuunnitteluviraston ja maanomistajia edustavan Saraco Oy:n välinen kokous,

jossa Museoviraston edustajat ilmoittivat, että muinaisjäännösten poistaminen on mahdollista riittävien tutkimusten jälkeen. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut on tehnyt mainitut tutkimukset ja kohteiden dokumentoinnit kesällä 2015 ja niistä on toimitettu 14.9.2015 päivätty raportti.

Edellä mainitussa kokouksessa sovittiin myös, että suunnittelussa tutkitaan mahdollisuuksia säilyttää ja tuoda esille osia linnoituslaitteista.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle maaliskuussa 2016 kaavaluonnoksen yhteydessä esiteltävään viitesuunnitelmaan on merkitty mahdollisesti säilytettävissä olevat osa linnoituslaitteista. Kaavaluonnokseen osia ei ole tässä vaiheessa merkitty. Kaavaehdotusta varten tehdään vielä tarkempaa suunnittelua kortteleista, jonka jälkeen varmistuu mitä osia linnoituslaitteista on mahdollista säilyttää. Maankäytön niin sallissa kaavaehdotukseen tehdään tarvittavat suojelumerkinnät ja tulo- ja viivakortteilta osin pyydetään Museovirastoa poistamaan muinaisjäännökset rekisteristä.

Joukkoliikenne, jalankulu- ja pyöräily-yhteydet

Kaavaluonnosta laadittaessa on tehty yhteistyötä eri osapuolten kanssa joukkoliikenteen sujuvuuden sekä pyöräily- ja jalankuluyhteyksien jatkuvuuden varmistamiseksi. Luonnoksen liiteaineistolla voidaan osoittaa, että kaavoitettavan alueen sisällä ja sisältä on turvalliset ja sujuvat jalankulun ja pyöräilyn yhteydet kaikkiin ilmansuuntiin sekä edelleen seudullisille pyöräilyreiteille ja lähimmille bussipysäkeille. Luonnoksessa on eritelty jalankulkuun ja pyöräilyyn tarkoitetut reitit. Seudulliset pyöräilyreitit sivuavat kaavoituskohdetta pohjoiseteläsuunnassa. Kaavaluonnoksella ei heikennetä HLJ 2015:n liikenteellisiä tavoitteita pyöräilyn ja jalankulun suhteen.

Kaavaluonnoksessa on esitetty toimivuustarkasteluissa (Trafixin muistio 11.10.2013) mukana ollut ja HSL:n suosima "maksimi" liittymävaihtoehto, jossa uusi katuliittymä rakennetaan Mannerheimintielle täydellisenä valo-ohjattuna liittymänä ja Kaarinankadun suuntaan on oma vasemmalle kääntymiskaista. Mannerheimintien ajokaistoja ei ole vaihtoehdossa vähennetty. Liittymäohitus busseille arvioitiin yhteistyössä HSL:n kanssa Mannerheimintien pääsuunnan liikenteen toimivuutta heikentäväksi vaihtoehdoksi. Kääntymiskaistan pituus on luonnoksessa mitoitettu riittäväksi huomioiden kaupan ja muiden toimintojen huoltoliikenne sekä alueelle keskustasta suuntautuva ruuhkahuipputunnin liikenne. Nykytilanteessa Mannerheimintien pääsuunnan liikenne joudutaan katkaisemaan joka tapauksessa valo-ohjatun suojatieylityksen vuoksi, joten uusi liittymä ei lisää merkittävästi viivytyksiä Mannerheimintiellä.

Alustavasti HSL:n kanssa on keskusteltu, että pysäkit säilytettäisiin nykyisillä paikoillaan ja lisäksi Ruskontien eteläpuolen pysäkki toteutettaisiin.

siin syvennyksenä joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi. Toimivuustarkasteluissa esiin tullutta Ruskontien pohjoispuolen pysäkin siirtämistä eteläisemmän pysäkin jatkeeksi harkitaan kaapeiksi jäävien jalankulun ja pyöräilyn tilojen vuoksi, mutta toisaalta jalankulun etäisyydet pysäkillä Pikku Huopalahden pohjoisosasta tulisi säilyttää kohtuullisina. Luonnoksessa on esitetty bussikaistan jatkaminen noin 100 metrin matkalla uuteen katuliittymään asti, mutta ratkaisu ei suoranaisesti liity asemakaavamuutokseen.

Kaavassa on varauduttu tilallisesti yleiskaavan mukaisen Mannerheimintien pikaraitiotien tuloon.

Kaava-alueen sisäinen autoliikenteen katuverkko ja siihen liittyvä maankäyttö on suunniteltu siten, ettei se kokonaisuutena houkuttele läpiajoon Mannerheimintieltä Korppaanmäentielle eikä siten heikennä raitioliikenteen luotettavuutta Korppaanmäentiellä. Uuden Kaarinankadun ja Kytösuontien muodostama katulinjaus on esitetty hidaskatuna, jonka ominaispiirteisiin kuuluu ajonopeuksia alentava katurakenne (muun muassa korotukset, kavennukset, mutkitteleva geometria).

Energiahuolto

Uudenlaiset energiahuollon mahdollisuudet ovat kiinnostavia ja niiden hyödyntämistä kaava-alueella tutkitaan kaavaehdotusvaiheessa. Kaarinankadulle on alustavasti suunniteltu kaukolämpöjohto ja varaus kaukojäähdytykselle.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 2 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa, sähköpostilla ja puhelimitse. Verkkokeskusteluun tuli yhteensä 72 kommenttia.

Suulliset mielipiteet on kirjattu tämän raportin liitteenä olevaan kaava-päivystyksestä 9.6.2015 tehtyyn muistioon ja verkkokeskustelu sitä koskevaan muistoon, päivätty 26.6.2015.

Vastineet mielipiteisiin

Ensimmäisessä mielipiteessä (Mi8) esitetään, että kaava-alueen rakentamisen pitäisi perustua mahdollisimman pitkälti Helsinki Zürich -toimiston tekemään ehdotukseen ja että kadun varteen pitäisi sijoittaa vaihtelevasti varsin korkeaa, kaavaluonnoksessa esitettyä korkeampaa, rakentamista. Alueella olevat linnoituslaitteet tulisi säilyttää ja ottaa osaksi alueen suunnittelua ja identiteettiä. Sama mielipiteen jättäjä lähetti myöhemmin samoista aihepiireistä myös sähköpostia.

Vastine

Kaavaluonnoksen pohjaksi valittu Serum arkkitehtien ehdotus on perusajatukseltaan sukua Helsinki Zürich -toimiston ehdotukselle. Molemmissa on umpikorttelimaista vaihtelevan korkuista rakentamista. Serum arkkitehtien ehdotuksessa katutila kortteleiden välillä on mielenkiintoisempi ja viisikulmaiset korttelit tekevät myös kortteleiden sisäpihoista ja asuntojen näkymistä mielenkiintoisia. Rakennusten korkeutta Mannerheimintien varressa on mietitty suhteessa katutilan leveyteen ja etelämpänä Mannerheimintien varressa oleviin taloihin. Lähellä Vihdintien ja Mannerheimintien risteystä olevien talojen korkeus on haluttu jättää alueen nykyisenä maamerkinä toimivaa terassitaloa matalammaksi.

Jatkosuunnittelussa tutkitaan vielä mahdollisuutta säilyttää osia 1. maailmansodan aikaisista linnoituslaitteista. Alueella olevat korkeuserot ja pysäköinnin sijoittaminen pihakansien alla oleviin tiloihin vaikeuttavat säilyttämistä. Kaavaluonnosvaiheen viitesuunnitelman mukaan osia linnoituslaitteista voisi olla mahdollista säilyttää osana korttelipihaa kortteleissa 16749 ja 16751. Museovirasto on esittänyt, että linnoituslaitteita olisi mahdollisuuksien mukaan hyvä säilyttää, mutta toisaalta puoltanut muinaismuistoihin kajoamista, mikäli säilyttäminen osoittautuu maankäytöllisesti mahdottomaksi.

Toisessa mielipiteessä (Mi9) todetaan, että Helsingin luontotietojärjestelmässä on puutteita luonnonsuojelullisesti arvokkaiden jalopuumetsiköiden tunnistamisessa ja että kaava-alueen koillisosassa on monipuolinen pääasiassa vaahteroista koostuva lehtometsikkö. Hieman etelämpänä on luontaisen kaltaista sekapuustoa kasvava lehtometsikkö. Kaavan jatkotyössä tulisi selvittää jalopuumetsiköiden esiintyminen alueella ja jalostaa kaavaa siten, että ainakin koillisosan aidosti merkittävä vaahterametsikkö voitaisiin säilyttää.

Vastine

Pikku-Huopalahden pohjoisosan kaava-alueen metsiköt sijaitsevat Oikeuslääketieteen ja Hammaslääketieteen laitoksien tontilla, Mannerheimintien varrella. Pohjoisempi puustoalue on kooltaan 0,55 hehtaaria ja eteläisempi 0,18 hehtaaria.

Kyseiset metsiköt eivät ole Helsingin luontotietojärjestelmän arvokkaita kasvillisuuskohteita tai metsäkohteita. Myöskään Ely-keskus ei ole laatinut alueesta luontotyypin rajaamispäätöstä.

Alueen metsiköt voidaan nähdä piha-aluekohteina, jotka eivät edusta luonnontilaista metsäaluetta: metsiköiden aluskasvillisuus ja maaperä on kulunutta käytön vuoksi, jolloin alueen luonnontilaisuus on kärsinyt. Kyseessä olevat metsiköt eivät rajaudu metsään tai muuhun luontaiseen biotooppiin ja ne sijaitsevat hyvin urbaanissa ympäristössä, joka on tiivistymässä entisestään. Kyseessä olevien metsiköiden suojele ei

edistä arviomme perusteella Luonnonsuojelulain 29 § mukaista luontotyyppin suojelua, koska alueen metsiköissä on vähän muita luonnontilaisuuteen perustuvia arvoja.

Metsiköt ovat yksityisessä omistuksessa olevalla tonttialueella. Voimassa olevan asemakaavan mukaisesta rakennusoikeudesta tontilla on nykyisellään käytetty vain noin puolet. Tontilla jo olevan rakennusoikeuden käyttäminen olisi tuskin mahdollista puustoalueen säilyttäen, joten kaavamuutos ei puustoalueen säilymisen kannalta ole ratkaiseva.

Pohjoisen metsikön yksittäisten puiden säästämistä kortteleiden piha-alueilla voidaan tutkia jatkosuunnittelun aikana.

on nykyisellään käytetty vain noin puolet. Tontilla jo olevan rakennusoikeuden käyttäminen olisi tuskin mahdollista puustoalueen säilyttäen, joten kaavamuutos ei puustoalueen säilymisen kannalta ole ratkaiseva.

Pohjoisen metsikön yksittäisten puiden säästämistä kortteleiden piha-alueilla voidaan tutkia jatkosuunnittelun aikana.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 4.6.2015

Pikku Huopalahden asukastalolla oli nähtävillä Serum arkkitehtien suunnitelman pohjalta jatkoehditetty kaavaluonnos viitesuunniteltuneen. Kaavan valmistelusta ja suunnitelmavaihtoehdoista keskustellessa olivat kaavan valmistelijat, liikennesuunnittelija ja vuorovaikutussuunnittelija kaupunkisuunnitteluvirastosta sekä maanomistajan edustajat. Vierailijoita tilaisuudessa kävi noin 40–50 henkeä.

Keskustelun yleinen sävy oli suunnittelun suhteen myönteinen. Pysäköinnin ja liikenneasioiden lisäksi keskustelua herätti ikkunanäkymien muuttuminen ja rakentamisaikainen melu, mutta suhtautuminen suunnitelmiin oli kuitenkin keskustelevalta ja utelias.

Yhteenveto verkkokeskustelusta

Verkkokeskusteluun jatkoehditetystä viitesuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta tuli noin 70 kommenttia. Palaute oli enimmäkseen kannustavaa. Keskustelussa toivottiin kantakaupunkimaista ja eloisaa asuinalueita. Alueelle toivotaan päivittäistavarakauppaa sekä kivijalkaliiketiloihin ja laadukkaita puistoja ja leikkipaikkoja.

Useiden keskustelijoiden mielestä rakennusten kerrosluvut olisivat voineet olla korkeammat. Toisaalta moni lähialueen asukkaaksi esittäytynyt oli sitä mieltä, että joissain paikoin oli jo liian korkea ja toivoi, että otettaisiin huomioon uuden rakentamisen luonteva niveltyminen nykyiseen rakennuskantaan. Terassitalon säilyminen alueen maamerkinä oli monelle tärkeää. Mannerheimintien ja Vihdintien muurimaiset korttelireunat kuten myös alueen koilliskulman tornitalot ("Kolme sisarta") olivat yleisesti hyväksytyjä korkean rakentamisen paikkoja.

Pysäköinti aiheutti paljon keskustelua. Moni ehdotti luopumista tiukasta autopaikkanormista tai normin joustamista alaspäin. Jo valmiiksi hyvien joukkoliikenteen yhteyksien käyttämiseen ja pyöräilyyn toivottiin kannustusta. Myös raideliikenteen kehittämistä toivottiin.

Yhteenveto verkkokeskustelusta on liitteenä. Kaikki saatu palaute on luettavissa verkossa osoitteessa: <https://kerrokantasi.hel.fi/pikkuhuopalahti>

Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätös 8.3.2016

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti hyväksyä 8.3.2016 päivätyn Pikku Huopalahden pohjoisosan asemakaavan muutosluonnoksen laadittavan asemakaavan muutosehdotuksen pohjaksi.

Kevään 2016 lautakuntapäätöksen jälkeen maanomistajat mm. hakivat uusia tiloja nykyisissä rakennuksissa toimiville yliopiston laitoksille, jonka aikana kaavamutosta ei edistetty. Asemakaava muutosehdotuksen valmistelu käynnistyi uudelleen elokuussa 2018.

Kaavaehdotusta on tarkennettu kuluneen vuoden aikana. Muutokset verrattuna hyväksytyyn asemakaavan muutosluonnokseen ovat:

- asuinkerrosala on kasvanut 550 k-m²:llä (101 300 k-m²:stä 101 850 k-m²:iin)
- päivittäistavarakaupan osuus liiketilan kerrosalasta on kasvanut 500 k-m²:llä (2 000 k-m²:stä 2 500 k-m²:iin)
- pohjoiskorttelin 16753 rajaa on siirretty yhdellä metrillä ja pohjoisreunan rakennusala on siirretty 0.5 metrillä etelämmäksi, jolla varmistetaan rakentamisen riittävä etäisyys nykyisiin kunnallisteknisiin johtoihin
- AL-korttelin Kaarinankadun ja Mannerheimintien risteyksessä sijaitsevaa rakennusta on korotettu yhdellä kerroksella 12-kerroksiseksi rakennukseksi
- tontin 16749/3 Mannerheimintien rakennusala on muutettu. Tontille suunnitellaan opiskelijoiden asuinrakennusta
- korttelin 16754 rakennusaloja on muutettu siten, että rakennukset sijoittuvat yliopiston nykyiselle tontille ja Kytösuon Pysäköinti Oy:lle varattu LPA-alue säilyy nykyisellä paikallaan
- Mannerheimintien ja Vihdintien risteyksessä sijaitsevien 14-kerroksisten tornitalojen rakennusaloja on muutettu
- Päiväkoti on erotettu omaksi rakennukseksi ja siirretty YL-tontille
- Kurjenmiekanportin aukio on muutettu Kurjenmiekanpuistoksi.

Lisäksi on laadittu useita suunnitteluratkaisuja tarkentavia selvityksiä, joiden pohjalta kaavamääräyksiä on luonnosvaiheen jälkeen tarkennettu ja ajanmukaistettu.

Päivitettyjä suunnitelmia ei asetettu uudelleen julkisesti nähtäville, koska kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksen jälkeen tehtyjä muutoksia ei ole katsottu olennaisiksi. Vuorovaikutusraportissa esitetyt aikaisempien vaiheiden kannanotot ja mielipiteet, joihin kaupunkisuunnittelulautakunta antoi vastineensa 8.3.2016, on huomioitu asemakaavan muutosehdotuksen valmistelussa. Asukastilaisuuksien muistiot ja verkkokeskusteluiden yhteenvedot ovat kaavaehdotuksen hyväksymisvaiheessa luettavissa Helsingin kaupungin internetsivuilla, osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.
